

UOT 75

FATMA MƏMMƏDOVA

ÖMRÜNÜ NAXÇIVANA BAĞLAYAN SƏNƏTKARIN HƏYAT VƏ YARADICILIĞI

Azərbaycan Respublikasının Xalq rəssamı professor Hüseynqulu Əliyev ömrünün çox hissəsini doğma Naxçıvana həsr edib. Orta və Ali ixtisas təhsilini Bakıda alıb. Məqalədə, rəssamın həyat və yaradıcılığından söz açılır. O, sənətə gəlişini bir təsadüfə bağlayır. Yaradıcılığının əsas qayəsində realizm üstünlük təşkil edir. Hüseynqulu Əliyevin əsərlərinin əsası real həyatın təsviridir. Rəssamın realizmə münasibəti də özünəməxsusdur. Əbədi olanla müvəqqəti olanı qarşılaşdırmaq onun bir çox əsərlərində müşahidə olunur. Hüseynqulu Əliyev təsviri sənətin müxtəlif sahələrində - rəngkarlıq, qrafika, heykəltəraşlıq sahəsində yaratdığı orijinal əsərlərlə imzasını təsdiq edib. Hüseynqulu Əliyevin yaradıcılığında portret janrının rolundan, eləcə də portret ustalarından bəhs edilir. Bu janrdə rəssamlar psixoloji rəsmi böyük ustaları kimi tanınırlar, onlar sanki öz modellərinin daxili dünyasına qapılırlar, onlar üçün narahət olurlar və müasirlərimizin dərin individual eyni zamanda tipik obrazlarını yaradırlar. Rəssamların portretlərində bir insanın görünüşü demək olar ki, həmişə mənəvi dünyasının nümayişi ilə ortaya çıxır. Rəssamların portretləri özünəməxsus bədii xüsusiyyətləri və obrazların psixoloji dərinliyi ilə seçilir. Hər portretə rəssam özünü qatır öz səxavətini, öz dünyəvi xeyirxahlığını. Hüseynqulu Əliyev uzun illər Naxçıvan Rəssamlar Birliyinin sədri olub. Yaradıcılığı yüksək dəyərləndirilən rəssam 1989-cu ildə Azərbaycan Respublikasının Əməkdar rəssamı, 2002-ci ildə Xalq rəssamı fəxri adına layiq görülmüşdür. O, hal-hazırda Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrında baş rəssam, NDU kafedra müdiri vəzifələrində işləməklə bərabər, şəhərin mərkəzində yerləşən emalatxanasında yaradıcılıq fəaliyyətini davam etdirir.

Açar sözlər: monumental abidə, portret, büst, barelyef, rəssamlıqda məişət portreti, mənzərə, natürmort janrlarında monumental rəngkarlıq, illüstrasiya və teatr rəssamlığı.

Hüseynqulu Əliyevi Naxçıvan ilə bağlayan qırılmaz incə tellər çoxdur. Bu məqamlar onun həyat və yaradıcılığında aydınlığı ilə müşahidə olunur. "Doğma xalqın həyatı vətən torpağı əsl ilham mənbəyidir" deyən görkəmli Azərbaycan rəssamı ölməz sənətkar Səttar Bəhlulzadənin bu sözləri Hüseynqulu Əliyevin həyat və yaradıcılığında da öz əksini tapmışdır. Vətəninə, elinə, obasına bağlı sənətkarın əsas ilham mənbəyi doğulduğu torpaq və bu yurdun insanları olub. Onun yaradıcılığının əsas mövzusu rəssamın öz dili ilə desək, mənim Naxçıvanımdır. Bu günə kimi öz doğma yurdunun təbiətini, insanların, güllərini, çiçəklərini, qəhrəmanlıq səhifələrini böyük sevgi ilə vəsf edən sənətkarın hər bir tablosu yurd sevgisinin bir parçasıdır. Azərbaycan təsviri sənətinin və heykəltəraşlığının inkişafında özünəməxsus mühüm xidmətləri olan görkəmli xalq rəssamı, professor Hüseynqulu Əliyev çoxcəhətli yaradıcılıq fəaliyyətinə malikdir. O, təsviri sənətin rəngkarlıq, qrafika, teatr rəssamlığı istiqamətlərində və heykəltəraşlıq sahələrində professional səviyyədə məşğul olur, öz sözünü deyə bilir. Əzim Əzimzadə adına Bakı Rəssamlıq məktəbində oxuyarkən (1971-1975) çəkdiyi peyzaj rəsmləri ilə yaradıcılığa başlayan Hüseynqulu Əliyev fərqli baxış bucağı və rəng seçimi ilə maraqlı doğuran gənc fırça sahibi kimi müəllimlərinin diqqətini cəlb etmişdir. 1977-ci ildə M.A.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun rəssamlıq şöbəsinə daxil olur [6]. Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun dekorativ-tətbiqi sənət fakültəsində təhsil aldığı illərdə (1977-1982) isə o, bu böyük sənət ocağında ona dərs demiş Azərbaycanın görkəmli sənətkarlarından Lətif Kərimov, Toğrul Nərimanbəyov və Tokay Məmmədovdan rəssamlığın və heykəltəraşlıq sənətinin sirlərini daha dərinləndirən öyrənmiş və yaradıcılıqla inkişaf etdirmişdir. Beləliklə, Hüseynqulu Əliyevin sənətində iki istiqamətin - rəssamlıq və heykəltəraşlığın əsası qoyulmuşdur. Təsviri sənətdə o, Toğrul Nərimanbəyov rəngkarlıq məktəbinə aid olub, bu əlvan rənglərin palitrasından ibarət olan sənət üslubunu yaradıcılıqla davam

etdirmək və yeni çalarlarla zənginləşdirməklə öz dəst-xəttini müəyyən etmişdir. Xalq rəssamı Hüseynqulu Əliyevin rəsm əsərlərində təsvir edilən nar dənələri və təbiət təsvirlərindən kompozisiya yaratmaq bacarığı ana xətləri ilə Toğrul Nərimanbəyov məktəbinin onun sənətində yaşayan izləridir. Lakin görüldüyü kimi, dünya şöhrətli Azərbaycan rəssamı Toğrul Nərimanbəyovun bədii sənətində onun möhürünə, imzasına çevrilmiş nar kompozisiyaları serialı Hüseynqulu Əliyevin rəsmlərində nar dənələri fraqmentləri formatında davam etdirilmişdir [1]. Bundan başqa, böyük müəlliminin rəsm əsərlərindəki nar çiçəklərini Hüseynqulu Əliyev daha çox payız ləçəkləri ilə əvəz etmişdir. Mənsub olduğu məktəbin açıq parlaq rənglərini Hüseynqulu Əliyev ala tünd rəng çalarları ilə yeniləşdirmişdir. Hüseynqulu Əliyevin rəsmlərindəki ala və tünd rənglərin harmoniyası onun fikirlərini ifadə edən əsas bədii vasitələrdir. Doğrudur, rəssamın təsvirlərində ağ-ala, işıqlı rənglər tünd rənglərlə müqayisədə üstünlük təşkil edir və onun ifadə etmək istədiyi, almaq üçün səy göstərdiyi effekti mənalandırmaq baxımından daha funksionaldır. Bundan başqa, Hüseynqulu Əliyevin palitrasında tünd rənglər heç də qara rəng mənasını daşımır. O, tünd rəngin bənövşəyi, çəhrayı və s. çalarları ilə ala-açıq, açıq mavi rənglərin harmoniyası vasitəsilə kətan üzərində maraqlı, cəlbedici, fərqli və baxımlı mənzərələr, portretlər canlandırmağı bacarır. Bu fərqli və uğurlu rəng həlli Hüseynqulu Əliyevin demək olar ki, əksər rəsm əsərlərinin danışan dilidir. O, yalnız ciddi, sərt ictimai-siyasi mövzularda, məsələn soyqırım mövzusunda tuşla çəkdiyi rəsmlərdə tünd qara rənglərdən istifadə etməklə kifayətlənir. Qalan bütün hallarda Hüseynqulu Əliyevin fırçasında düşünülmüş tündvari rənglər ciddilik, möhkəmlik, bütövlük effektləri yaradan fonda uzağa getmir. Yaradıcılığında sabitləşmiş rəng effektləri onun həmin rənglərin sintezinə meydan açan kompozisiya seçimini müəyyən edir. Fikrimcə, Hüseynqulu Əliyevin yaradıcılığında yazqabağı və qış ərəfəsi fəsilərinə həsr olunmuş fraqmentlərin, mənzərələrin kifayət qədər çox olması rəssamın sabitləşmiş rəng sistemi ilə təbiətin həmin çağlarının uyğunluğundan, harmoniyasından irəli gəlir. Nisbətən açıq rənglərdən, yasəmən effektlərindən o, əsasən natürrəm yaradıcılığında bacarıqla istifadə edir. Bu məqamda o, rəsmlərində yaz fəslini, bahar əhval-ruhiyyəsini çox təbii və bənərsiz şəkildə ifadə edə bilir. Beləliklə, xalq rəssamı Hüseynqulu Əliyevin palitrasında təbiətin gözəllikləri fərqli bir şəkildə təsvir olunur. Fikrimcə, seçilmiş rənglərin özünəməxsusluğu və onlardan yaradıcı istifadə Hüseynqulu Əliyevin fərdi üslubunu müəyyən edir. Fərqli üsluba malik olmaq isə incəsənətin bütün növlərində, o cümlədən də rəssamlıqda əsl sənətkar olmağın əsasını təşkil edir. Azərbaycan Respublikasının xalq rəssamı Hüseynqulu Əliyev ölkəmizin zəngin ənənələrə malik təsviri sənətində özünəməxsus yeri, mövqeyi və üslubu olan görkəmli sənət xadimlərindən biridir. Hüseynqulu Əliyevin mövzu dairəsi geniş və rəngarəngdir. O, siyasi portretlərdən tutmuş, dövlət müstəqilliyi ideallarına, Azərbaycan xalqının başına gətirilmiş soyqırım həqiqətlərinə, müasirlərimizin həyatına, təbiət mənzərələrinə qədər demək olar ki, xalqımız və ölkəmiz üçün əhəmiyyətli olan əsas mövzularda fırçasını böyük uğurla sınaqdan çıxarmışdır. Mövzundan asılı olmayaraq Hüseynqulu Əliyevin bütün rəsmlərində, hətta portretlərində də müəyyən kompozisiya vardır. H.Əliyev teatr – dekor rəssamı, geyim eskizləri tərtibatçısı kimi də fəaliyyət göstərir[4]. Bütün hallarda o, insanı və təbiəti mühitinin səciyyəvi detalları və dinamikası ilə birlikdə təsvir edir.

Məşhur rəssam Leonardo da Vinçi deyirdi: “Rəsm çox geniş köklü mədəniyyət və metod üzərində inkişaf etməlidir. Elmsiz praktika üsulu ilə rəsm çəkəcəklərini zənn edənlər kompassız, sükansız gəminin sakinlərinə bənzəyirlər ki, onlar hara getdiklərini qəti olaraq bilməzlər”. Bəli rəssamlıq dərin sənətdir, bu isə ciddi təxəyyül, istedad, əmək, səbir və mütaliə tələb edir [2].

Xalq rəssamının mahir fırçası ilə yaratdığı “Ümummilli lider” portretində görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycan dövlətini dünyada tanımaq uğrunda apardığı mübarizə istedadla seçilmiş detallarla ifadə olunmuşdur. Baş üzərində dalğalanan dövlət bayrağımızın və addımlamaqda olan yer kürəsinin təsviri ümummilli liderin mübariz ruhunu və dünya şöhrətini çox dolğun şəkildə mənalandırır. “Akademik Zərifə xanım Əliyevanın portreti” adlı rəsm əsərində alim-ana təbəssümü ilə interyerdə yer almış tər çiçəklər birini tamamlayır. Cəlil Məmmədquluzadənin portretini Nəriman Nərimanovla birlikdə təqdim etmək şəxsiyyəti zəmanəsi və tarixi simaları ilə əlaqədə təsvir etmək baxımından mükəmməl alınmışdır. “Şair Elman Həbibin 60 illik yubileyinə həsr olunmuş portret” də istedadlı qələm sahibinin yazdığı kitabların onun yazı masasının dayaqları kimi təsvir edilməsi sənət dili ilə desək, düşünülmüş bir tapıntıdır. Bu rəsm əsəri dünyadan vaxtsız köçmüş şair Elman Həbibin obrazını çox dolğun və mənalı şəkildə ifadə edən orijinal portretidir. Sadə əmək adamı olan “Əli ustanın portreti” onun peşə-əmək mühiti ilə birlikdə təqdim olunur. Hətta ailə silsiləsindən olan “Həyat yoldaşım”, “Mənim Leylam”, “Qızımın portreti” rəsmlərində də kompozisiya əlamətləri ifadə edilmişdir. Maraqlıdır ki, Hüseynqulu Əliyev özünün avtoportretlərini də kompozisiya çərçivəsində çəkmişdir. Biz həmin avtoportretlərdə xalq rəssamını ailə üzvləri, nəvələri və sənət dostları ilə bir yerdə görürük. Kompozisiyalı rəsm əsərləri yaratmaq, portret rəsmlərində də səciyyəvi kompozisiya detalları əks etdirmək rəssamın təkcə həyatı, təbiəti və insanı təqdim etməklə qalmayıb, həm də hər dəfə yeni bir fikir ifadə etmək istedadını da nümayiş etdirir. Bu mənada Xalq rəssamı Hüseynqulu Əliyevin rəsm əsərləri, xüsusən də portret rəsmləri obrazın fərqli görünüşü ilə yanaşı, həm də onu tamamlayan fikir və mətləbləri, detalları və ideyaları da canlandırır.

Xalq rəssamının Azərbaycan romantizminin banisi Hüseyn Cavidə həsr etdiyi rəsm əsərini “Hüseyn Cavidin kompozisiyalı obrazı” adlandırması onun özünün də portret rəsmlərinin kompozisiya zəminində yaratdığı fərqi göstərir. Fikrimizcə, müxtəlif janrlarda çəkilmiş rəsm əsərlərində kompozisiya yaratmaq istiqaməti Hüseynqulu Əliyev sənətinin fərdi özünəməxsusluğunun səciyyəvi xüsusiyyətlərindən biridir.

Xalq rəssamı Hüseynqulu Əliyevin mənzərə janrında çəkdiyi rəsm əsərləri də özünəməxsus rəng çalarlarına və kompozisiya elementlərinə görə təsviri sənətin fərqli təəssüratını yaradır. Peyzaj rəsmlərində müşahidə olunan əlavə bir cəhətdə rəssamın realist təsvirlərində romantika elementlərinin olmasıdır. Yağlı boya ilə çəkilmiş “Naxçıvanda bahar” rəsminə təbiət gözəlliklərinin fonda təsvir edilməsi qürurlu dağların təmsalında canlandırılması, hətta yaşıl çəmənlikdə sanki yel qanadlı ağ atların diqqət mərkəzinə çəkilməsi cizgilərdəki reallıqlara romantik görkəm verir. Xalq rəssamının Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetində diplom işi kimi təqdim etdiyi “Mənim Naxçıvanım” monumental baryef tablosu rənglərin qamması ilə romantikasının üzvi sintezindən yoğurulmuş mənalı və qiymətli təsviri sənət nümunəsidir. “Babaların yolu”, “Ağ at”, “İpək yolu”, “Kənd mənzərəsi” rəsmlərində də rənglər real təsvirləri, dağlar isə məğrurluq və qürurun romantikasını çox dolğun ifadə edən “Kənddə toy” tablosu isə süjetli rəsm əsəri kimi kənd toylarının görünüşünü, ritmini və romantikasını bütün təbiiliyi ilə əks etdirir [3]. Bu Azərbaycan kəndistanının toy ənənəsinin rənglərlə ifadə olunmuş orijinal tablosudur. Eynilə də “Bağda” tablosunu təbiiliyinə görə mahir fotoqrafın çəkdiyi fotodan seçmək çətindir.

Hüseynqulu Əliyevin böyük məharətlə yaratdığı “Göygöl” silsiləsi Azərbaycan təsviri sənətində realist-romantik rəssamlığın nadir nümunələri hesab edilməyə layiqdir. O, real gerçəklikdə təbiətdəki dörd fəslin də gözəlliklərini özündə əks etdirən Naxçıvan Göygölünün

timsalında kətan üzərində bütün rənglərin cazibədarlığını canlandırmağı bacarmışdır. Bu, Hüseynqulu Əliyevin firçasının uğurlu nümunəsi olmaqdan başqa, ümumiyyətlə, rəng və torpaq ovqatı mənasında Azərbaycan təsviri sənətinin gömgöy, rəngbərəng Göy gölüdür.

Natürmort silsiləsi Hüseynqulu Əliyevin peyzaj rəsmlərinin üzvi tərkib hissəsidir. Natürmort rəsmlərindəki təsvirlər sanki onun çəkdiyi mənzərələrdən seçilib ayrılmış və bir qədər böyüdülmüş tablolarıdır. Bundan başqa, Hüseynqulu Əliyev natürmort əsərlərində də kompozisiyaya meyillənən sənətkar missiyasını həyata keçirir. “Dolça ilə natürmort”, “Limonla güllər”, “Şərab ilə baltıq”, “Alma ilə yasəmənələr”, “Meyvələrlə qızıl güllər”, “Küpə ilə natürmort”, “Xalça ilə natürmort” və nəhayət, “Venera ilə natürmort” rəsmlərini və s. göstərmək olar. Hüseynqulu Əliyevin yaradıcılığında heykəltəraşlığın da özünəməxsus yeri vardır. Onun müəllifi olduğu “Koroğlu” heykəli milli azadlıq hərəkatı ərəfəsində (1988) Naxçıvan şəhərində ucaldılmış və xalqımızın dövlət müstəqilliyi uğrunda mübarizəsinə ton vermişdir. Hüseynqulu müəllimin yaratdığı böyük demokrat ədib Cəlil Məmmədquluzadənin ədəbiyyatımıza gətirdiyi “kiçik adam”ların – Məhəmməd həsən əmi, Novruzəli, Usta Zeynal və başqalarının plastik heykəlləri həmin obrazların zahiri görkəmini və mənəvi aləmini aydın surətdə ifadə edir. Naxçıvan şəhərinin Şəhidlər xiyabanında 2014-cü ildə ucaldılan “Ana abidəsi” daşdan yonulmuş portret təsiri bağışlayır. Bu mənada Hüseynqulu Əliyev rəssam heykəltəraş qismində çıxış edir. Azərbaycan teatr rəssamlığının inkişafına da Hüseynqulu Əliyev məsuliyyətlə xidmət edir.

Onun Cəlil Məmmədquluzadənin “Ölülər” və “Dəli yığıncığı” tragikomediyaalarına, Hüseyn Cavidin “Şeyx Sənan” və “Xəyyam” faciələrinə, Adil Babayev “Koroğlunun Çənlibel səfəri” dramına çəkdiyi dekorasiyalar, hazırladığı geyim eskizlərinə baxıb tamaşanı görmədən də səhnəyə çıxarılan əsərin ideya məzmununu başa düşmək mümkündür. Son illərdə Hüseynqulu Əliyev karikatura yaradıcılığı ilə də ardıcıl surətdə məşğul olur. Cəlil Məmmədquluzadənin əsərlərinə çəkilmiş illüstrasiyalarla başlayan karikaturaçılıq genişlənərək “Molla Nəsrəddin” karikatura məktəbi ənənəsinin müasir dövrdəki uğurlu davamına çevrilmişdir. Fikrimcə peyzaj janrında çəkilmiş “Torpaq və adamlar” tablosu xalq rəssamı Hüseynqulu Əliyevin sənətinin rənglərini və mahiyyətini tam şəkildə ifadə edən ümumiləşdirilmiş rəsm əsəridir. Naxçıvan diyarının gözəlliklərini ilhamla və istedadla rəsm etmişdir. Rəsm əsərlərində ifadə edilən qürurlu, ilhamlı adamlardan biri də Azərbaycan Respublikasının xalq rəssamı Hüseynqulu Əliyevin özüdür. Heykəltəraşlıq olaraq monumental, dəzgah (büst – portretlər, bəlyəf – pannolar), monumental – dekorativ heykəltəraşlıq növlərinə müraciət edərək dəyərli sənət nümunələri ərsəyə gətirib. H. Əliyevin heykəltəraşlıq nümunələri Naxçıvan şəhərinin və muxtar respublikanın bir neçə rayonlarının mənzərəli yerlərini bəzəyir, yerləşdiyi məkanın mahiyyətini açıqlayır. Naxçıvanın Koroğlu meydanındakı “Koroğlu” heykəli dinamik kompozisiyası ilə maraqlı doğurur. Tuncdan tökülmüş monumental abidə xalq qəhrəmanının özəmətinə nümayiş etdirir. Sənətkar Koroğlunu şahə qalxan Qıratın üstündə, döyüş zamanı, qələbə anında təsvir edib.

Şəhidlər xiyabanındakı “Ana abidəsi” professional işlənmə tərzii ilə diqqəti cəlb edir. Əsərdə şəhid övladının məzarını ziyarətə gəlmiş ana təsvir olunub. Onun üzündəki dərin hüznü, kədəri intibah dövrünün məşhur heykəltəraş və rəssamı olan Mikelandelo Bounarattinin “Pyeta” əsərindəki Məryəm ana obrazını psixoloji durumu ilə müqayisə etmək olar. Heykələ baxarkən tamaşaçının gözü qarşısında şəhid analarının ümumilləşdirilmiş obrazı canlanır [5].

ƏDƏBİYYAT

1. Həbibbəyli İ. Professional rəssam və mahir heykəltəraş. “Kaspi” qəz., 2019, 4 fevral.
2. İsmayılova N. Gənc rəssamların rənglər dünyası. “Şərq qapısı” qəz., 2015, 9 sentyabr.
3. Məmmədova L. Azərbaycan rəssamlıq sənətində portret janrının rolu və əhəmiyyəti // NDU-nun Elmi Əsərləri. Naxçıvan: Qeyrət, 2014, s. 169-173.
4. Sadıxova S. Xalq rəssamı Hüseynqulu Əliyev təsviri sənətin müxtəlif sahələrində özünü ustad sənətkar kimi təsdiqləyib. “Mədəniyyət” qəz., 2011, 25 may.
5. Şahbazova F. Hüseynqulu Əliyevin yaradıcılıq fəaliyyəti // NDU-nun Elmi Əsərləri, Naxçıvan: Qeyrət, 2018, s. 145-148.
6. https://az.wikipedia.org/wiki/Huseynqulu_Əliyev

AMEA Naxçıvan Bölməsi

E-mail: fatma_sahbazova@hotmail.com

Fatma Mammadova

LIFE AND WORKS OF THE ARTIST WHO HAS CONNECTED HIS LIFE WITH NAKHCHIVAN

People's artist of the Republic of Azerbaijan professor Husseingulu Aliyev devoted much of his life to his native land, Nakhchivan. He received his early education in this village. He received his secondary and higher education in Baku. The artist's life and creativity are mentioned in the article. Being an artist is coincidence for him. Realism is prevalent in the main part of his creativity. The basis of Husseingulu Aliyev's works is a description of real life. The artist's attitude to realism is also peculiar. It is observed in many of his works to confront the eternal one with the temporary one. Husseingulu Aliyev is known for his works in various fields of fine art-painting, graphics, sculpture. Husseingulu Aliyev has touched upon the role of the genre of the portrait, as well as the Masters of the portrait in his works. In this genre, artists are known as the great masters of psychological painting, they literally plunge into the inner world of their models, they are anxious for them and create both individual and typical images of our contemporaries. In the portraits of artists, the appearance of a person is almost always displayed by the demonstration of his spiritual world. Portraits of artists are distinguished by their artistic features and psychological depth of images. The artist adds himself, his generosity, and his charity to each portrait. Husseingulu Aliyev has been chairman of the Artists' Union of Nakhchivan for many years. Highly valued artist was honored artist of the Republic of Azerbaijan in 1989 and people's artist of the Republic of Azerbaijan in 2002. He is currently working as a Senior Artist at the Nakhchivan State Musical Drama Theatre, occupant of the chair of NSU and continues his creative work at the studio located in the center of the city.

Keywords: statuesque monument, portrait, bust, bas-relief, domestic portrait in paintings, landscape, monumental still life, illustration and theatre painting.

Фатма Мамедова

ЖИЗНЬ И ТВОРЧЕСТВО ХУДОЖНИКА, СВЯЗАВШЕГО СВОЮ ЖИЗНЬ С НАХЧЫВАНОМ

Народный художник Азербайджанской Республики Гусейнкули Алиев большую часть своей жизни посвятил родному Нахчывану. Первоначальное образование он получил в родном селе Бист. Среднее и высшее образование – в городе Баку. В статье говорится о жизни и творчестве художника. Сам он свой приход в искусство называет случайностью. Среди главных направлений его творчества преобладает реализм. Основу произведений Гусейнкули Алиева составляет реальная жизнь. Отношение художника к реализму тоже является специфическим. Во многих его произведениях можно наблюдать сравнение вечного с временным. Гусейнкули Алиев сказал своё слово оригинальными произведениями в многих сферах изобразительного искусства – живописи, графике, скульптуре. В статье также говорится о роли портретного жанра в творчестве Гусейнкули Алиева, а также о портретистах. Художники этого жанра считаются большими мастерами психологического живописи, они будто бы погружаются во внутренний мир своих моделей, беспокоятся за них и создают глубокие индивидуальные, одновременно типичные образы современников. В портретах образ человека всегда выражается через его внутренний мир. Написанные художниками портреты отличаются своеобразными художественными особенностями и психологической глубиной образов. В каждый портрет автор вкладывает свою щедрость, свое доброжелательство. Гусейнкули Алиев долгие годы был председателем Нахчыванского Союза Художников. В 1989-м году он был удостоен звания Заслуженный художник Азербайджанской Республики, а в 2002-м году звания Народного художника. В настоящее время он работает главным художником в Нахчыванском Государственном музыкально-драматическом театре. Наряду с этим продолжает свою творческую деятельность в своей мастерской, расположенной в центре города.

Ключевые слова: *монументальный памятник, портрет, бюст, барельеф, быт, пейзаж, в жанрах натюрморт, монументальная живопись, иллюстрация, театральная живопись.*

(AMEA-nın müxbir üzvü Ərtegin Salamzadə tərəfindən təqdim edilmişdir)

Daxilolma tarixi:	İkin variant	01.05.2019
	Son variant	29.08.2019